

Samtals- och dokumentationsunderlag

Språk och erfarenheter

Steg 1

2

3

Samtals- och dokumentationsunderlag

– Steg 1

Information till elev och vårdnadshavare före samtalet

Välkommen

- Hälsa eleven och vårdnadshavare välkomna till skolan.
- Berätta att skolan kommer att genomföra ett antal kartläggningssamtal med eleven under de kommande veckorna. Berätta också vad ett kartläggningssamtal är.

Syftet med kartläggningen

- Berätta att skolan vill veta hur eleven har haft det, vilken skola eleven gått i, vad hon eller han tycker om och annat eleven vill berätta om sig själv. Det hjälper skolan att förstå vilken klass som det blir bäst för eleven att gå i och hur skolan kan planera elevens utbildning.

Kartläggningens innehåll

- Berätta att ni kommer att samtala om elevens språk, tidigare skolgång, vardag och intressen samt förväntningar på skolan.
- Informera om att det är eleven som svarar på frågorna och att vårdnadshavare kompletterar om det behövs.
- Var tydlig med att det inte finns några rätt eller fel svar och att det är frivilligt att svara.
- Informera om att dokumentationen av samtalet lämnas vidare till rektorn och till de lärare som är delaktiga i elevens undervisning.

Tid för samtalet

- Tala om att samtalet är beräknat till maximalt 70 minuter.

Tolkning

- I *Information om tolkning och tolkar* finns anvisningar för den som genomför ett kartläggningssamtal med tolk samt för den som tolkar.

Stöttning under samtalet

- Berätta att du under samtalet kommer att ge några exempel från de områden ni talar om som inspiration och stöd.

Frågor från eleven och vårdnadshavare

- Berätta att eleven och vårdnadshavare kan ställa frågor efter samtalet.

Efter kartläggningssamtalet

- Se anvisning s. 12.

Samtals- och dokumentationsunderlag

Elevens namn:

Elevens födelsedatum:

Vårdnadshavares namn:

Datum och lärare:

Språk som eleven använder i samtalet:

Tolkens namn:

1. Språk

Syfte

Frågor om språk bidrar till att skolan får veta

- hur eleven har använt språk i hemmet, på fritiden och i skolan
- vilka språk eleven kan använda som en resurs i lärandet i olika ämnen och fortsätta utveckla parallellt med svenskan.

Instruktioner till läraren

- Berätta att ni kommer att samtala om vilka språk eleven använder och var eleven tidigare har bott. Tala om att de språk eleven redan kan är viktiga för lärandet och att skolan är intresserad av vilka språk eleven använder i olika situationer.
- Huvudfrågorna finns i första kolumnen och är markerade med fet stil.

Stöttning till eleven under samtalet

Om eleven har svårt att komma igång kan du ge exempel på hur du eller andra använder språk. Här är ett exempel på hur en stöttning av en elev kan se ut.

”Skolan är intresserad av att få veta vilket eller vilka olika språk du kan och när och hur du använt dem. Jag tänkte berätta lite om de språk jag kan och när och hur jag använder dem och sen får du berätta. Mitt modersmål är svenska, det lärde jag mig först och det kan jag också bäst. Jag pratar svenska nästan hela tiden, på mitt jobb, med min mamma, pappa och syster och nästan alla mina vänner. Jag är också ganska bra på engelska. Jag fick undervisning i engelska i skolan från det att jag var 9 år. När jag studerar läser jag ofta på engelska och när jag reser till andra länder använder jag ofta engelska. Jag kan också lite tyska men jag pratar tyska så sällan så jag har glömt bort mycket.”

Språk

Frågor till eleven	Eventuella följdfrågor	Observera	Anteckningar	Planering och beslut
<p>Skolan vill veta vilket eller vilka språk du kan så att du får möjlighet att använda dina kunskaper och fortsätta utveckla ditt eller dina språk. Så jag undrar...</p> <ul style="list-style-type: none"> • vilket eller vilka språk kan du? • hur har du lärt dig dem? • hur använder du dem? • vilket språk har du lättast att prata på? • om du läser och skriver på ett eller flera språk? Vilka? • om du kan engelska? I vilka situationer brukar du använda engelska? 	<ul style="list-style-type: none"> • Vilket språk lärde du dig först? • Vilka språk har du lärt dig sedan? • Vilket språk har du använt mest? Var och när har du använt språket, t.ex. hemma, datorspel, med kompisar? (Kan även framgå i frågeområdet "Erfarenheter och intressen".) 	<ul style="list-style-type: none"> ! Observera vilka språk som kan vara aktuella för <ul style="list-style-type: none"> • Steg 2 - Litteracitet • modersmålsundervisning • studiehandledning • moderna språk ! Observera om eleven brukar använda språket eller språken i både tal och skrift. ! Observera om eleven har haft undervisning i engelska och hur eleven brukar använda engelska. 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Undervisning i (kryssa):</p> <p>☐ Engelska</p> <p>☐ Moderna språk</p> <p>.....</p> <p>☐ Modersmål</p> <p>.....</p> <p>Språk för studiehandledning:</p> <p>.....</p>

Frågor till vårdnadshavare (vid behov)	Observera	Anteckningar
<ul style="list-style-type: none"> • Vilket eller vilka språk använder ni i familjen? • Vilket eller vilka språk använder ditt barn mest och kan bäst, hemma och i skolan? 	<ul style="list-style-type: none"> ! Notera vilket som är elevens starkaste vardagspråk respektive starkaste språk i skolsammanhang. 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

2. Tidigare skolgång

Syfte

Frågor om tidigare skolgång och om utbildning ger skolan

- en bild av elevens starkaste språk i skolsammanhang
- en bild av elevens skolerfarenheter i relation till åldern
- en uppfattning om vilka ämnen eleven fått undervisning i
- en uppfattning om hur eleven tänker om skolan och dess syfte.

Instruktioner till läraren

- Berätta att ni kommer att samtala om elevens tankar om och eventuella erfarenheter av skola och undervisning för att kunna möta eleven på bästa sätt. Försök att få en bild av *vilka ämnen* och *vilket slags undervisning* eleven har erfarenhet av. Du kan även ge eleven en bild av den svenska skolan genom att jämföra med elevens svar. Då kan eleven använda sina erfarenheter för att förstå det nya sammanhanget.
- Om eleven inte har gått i skolan tidigare använder du frågorna om elevens tankar om skola.
- Använd vid behov Bilaga 1 *Förteckning över skolans ämnen* som stöd när ni pratar om vilka ämnen eleven fått undervisning i och vilka ämnen man läser i den svenska skolan. Om eleven har gått i skolan och kan förstå ett schema kan även det finnas med som stöd under samtalet.
- Huvudfrågorna är markerade i fetstil.

Stöd till eleven under samtalet

Om eleven har svårt att komma igång kan du ge exempel från den svenska skolan.

Tidigare skolgång

Frågor till eleven	Eventuella följdfrågor	Observera	Anteckningar	Planering och beslut
<p>Skolan vill veta om du har gått i en annan skola tidigare och hur ni arbetade där. Har du gått i skolan tidigare?</p> <p>(Om svaret är nej kan du gå vidare till nästa frågeområde, på s. 8)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hur gammal var du när du började i skolan? • Hur många år har du gått i skolan? • Har du gått i skolan varje dag utan avbrott? • Var har du gått i skolan (land eller länder)? 	<p>! Observera elevens skolerfarenhet i relation till åldern. Det kan visa om eleven kan placeras i en årskurs med jämnåriga.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Eleven har gått i skolan:</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p> <p>Elevens ålder vid skolstart:</p> <p>.....</p> <p>Antal år i skolan:</p> <p>.....</p> <p>Elevens undervisningsspråk (ett eller flera):</p> <p>.....</p> <p>Elevens starkaste språk i skolsammanhang (inför Steg 2):</p> <p>.....</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vilket eller vilka språk använde ni på lektionerna i skolan? • Vilket eller vilka språk tycker du att du kan bäst när du arbetar i olika ämnen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Använde du olika språk beroende på vilket ämne det var? Varför? • Kan det ibland vara lättare för dig att tänka på ett språk och prata eller skriva på ett annat språk? 	<p>! Notera vilket eller vilka språk eleven fått undervisning på och vilket eller vilka språk eleven har använt.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>Elevens starkaste språk i skolsammanhang (inför Steg 2):</p> <p>.....</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vilka ämnen har du fått undervisning i? • Hur många år har du fått undervisning i respektive ämne? 		<p>! Observera vilket stöd eleven kan behöva.</p>	<p>Undervisning i ämnen (antal år):</p> <p>Bild Eng..... Hk..... Id..... Ma</p> <p>Mu Bi Fy Ke Ge.....</p> <p>Hi Re Sh Tmsl Txsl</p> <p>Tk..... Mspr Modersmål.....</p> <p>Andra ämnen:.....</p>	<p>Övriga språk eleven haft undervisning i?</p> <p>.....</p> <p>Ämnen som kan vara aktuella för kartläggning, Steg 3:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Frågor till eleven	Eventuella följdfrågor	Observera	Anteckningar	Planering och beslut
<p>• Berätta lite om undervisningen, kan du beskriva hur ni arbetade i något ämne?</p>	<p><i>(Koppla gärna till något ämne eleven talat om tidigare)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vad gjorde läraren, vad gjorde eleverna?</i> • <i>Arbetade ni främst enskilt, i par, i grupp? Arbetade ni med en särskild lärobok i varje ämne eller använde ni olika slags texter och material?</i> • <i>Gjorde ni experiment och undersökningar?</i> • <i>Hur ofta hade ni läxor? Hur kunde en läxa se ut?</i> • <i>Hur visade ni vad ni hade lärt er (redovisningar, prov, betyg etc.)?</i> • <i>Vilket eller vilka ämne(n) tyckte du bäst om?</i> 	<p>! Observera elevens tankar om skolan, vilka ämnen eleven tycker bäst om samt vilka ämnen eleven tycker är svåra eller mindre intressanta och varför.</p> <p>! Observera hur eleven beskriver undervisningen och arbetssätten för att få en bild av vilken utbildningstradition eleven har erfarenhet av och hur lärandet generellt gick till.*</p> <p>! Observera elevens uppfattning om vad skolan, lärare och elever gör utifrån tidigare erfarenheter.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>Frågor till vårdnadshavare (vid behov)</p>	<p>Observera</p>	<p>Anteckningar</p>		
<p>• Hur har ditt barns tidigare skolgång varit? Vi behöver veta det för att planera undervisningen på bästa sätt.</p> <p>Vilken kontakt du hade med ditt barns skola:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vilken roll hade föräldrarna i skolan? • Hur var föräldrarna delaktiga i elevens skolgång? 	<p>! Observera vad vårdnadshavare berättar om undervisningen.</p> <p>! Observera vilken information vårdnadshavare efterfrågar om skolan.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		

* Tänk på att eleven har format sin elevidentitet i ett annat socialt, kulturellt och politiskt sammanhang än det svenska.

3. Erfarenheter och intressen

Syfte

Frågorna om erfarenheter och intressen hjälper skolan att

- få en uppfattning om hur elevens vardagsliv sett ut
- fånga förmågor eleven utvecklat genom olika erfarenheter och intressen
- få en bild av elevens utgångspunkter och referensramar
- få en uppfattning om elevens erfarenheter av digitala redskap.

Instruktioner till läraren

- Berätta att ni kommer att samtala om elevens erfarenheter och intressen. Tala om att det inte bara är i skolan man lär sig och utvecklas utan också genom erfarenheter och intressen.
- För elever utan skolbakgrund kan frågor om erfarenheter och intressen vara särskilt angelägna, de ger eleven möjlighet att utgå från det bekanta. På detta sätt kan samtalet ge kunskapsmässiga kopplingar mellan hemmet och skolan.
- Huvudfrågorna är markerade i fetstil.

Stöd till eleven under samtalet

Om eleven har svårt att komma igång kan du ge exempel på hur en dag skulle kunna se ut när du är ledig men kanske ändå har olika aktiviteter.

4. Förväntningar

Syfte

Frågorna om förväntningar bidrar till att skolan

- förstår elevens förväntningar i mötet med den svenska skolan
- får en bild av elevens mål med skolan och av elevens framtidsdrömmar
- kan bygga en bro mellan elevens och vårdnadshavares uppfattningar och skolans förväntningar.

Instruktioner till läraren

- Berätta att ni kommer att samtala om elevens förväntningar på den svenska skolan och tankar om framtiden för att kunna planera skolstarten och undervisningen för eleven.
- Frågorna inom detta område kan vara svåra för yngre elever och elever som inte har gått i skolan tidigare. En del elever är även ovana vid att tänka framåt och det är därför viktigt att vara lyhörd under samtalet och stötta eleven. Det kan vara särskilt viktigt att du ger återkoppling i samtalet, exempelvis bekräftar eller förklarar och utvecklar elevens svar.
- Huvudfrågorna är markerade i fetstil.

Stöd till eleven under samtalet

Om eleven har svårt att komma igång kan du stötta eleven genom att berätta att skolor kan se olika ut i olika länder.

Förväntningar

Frågor till eleven	Eventuella följdfrågor	Observera	Anteckningar	Planering och beslut
<p>Om eleven inte gått i skolan tidigare eller gått sporadiskt i skolan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vad vet du om skolan i det land eller de länder du tidigare bott? • Kan du berätta något om skolan, vad elever lär sig i skolan? • Vilka ämnen läser man? 		<p>! Observera vilka erfarenheter eleven har av skolan, vilka förväntningar hon eller han har på att börja skolan i Sverige samt om eleven beskriver stora eller små likheter och skillnader mellan skolan i Sverige och det land eller de länder eleven bott i.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Vilka insatser behövs för att främja elevens språk- och kunskapsutveckling och sociala inkludering?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Frågor till alla elever:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hur känns det för dig att börja skolan i Sverige? • På vilket sätt kan det vara lika eller annorlunda än den skola du har gått i tidigare? • Är det något ämne som känns särskilt viktigt för dig? Varför? • Vad har du för framtidsdrömmar? • Är det något som jag inte har frågat om och som du tycker är viktigt för oss att veta? 	<ul style="list-style-type: none"> • Vilka tankar har du om att börja i skolan? • Vad vill du arbeta med när du blir vuxen? 		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Hur kan likheter och skillnader från elevens tidigare skolerfarenheter användas i planeringen?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Kontakt med studie- och yrkesvägledare:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Frågor till vårdnadshavare (vid behov)	Observera	Anteckningar
<p>Till vårdnadshavare vars barn inte har skolbakgrund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Berätta något om ditt barns tankar om skolan och utbildning. • Har ditt barn kommit i kontakt med undervisning i något sammanhang utanför skolan? 		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Till alla vårdnadshavare	Observera	Anteckningar
<ul style="list-style-type: none"> • Känner du till något om den svenska skolan? • På vilket sätt tror du att det är skillnad mellan skolan i Sverige och skolan i det land eller de länder eleven bott tidigare? • Är det något mer du vill veta om den svenska skolan? • Är det något mer du vill veta om vår skola? 	<p> Observera vårdnadshavares förväntningar, om hon eller han är orolig för någonting samt om hon eller han saknar någon information.</p> <p>Tipsa vårdnadshavare om www.omsvenskaskolan.se</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Inför kartläggningens Steg 2

Avsluta samtalet med att fråga om eleven och vårdnadshavare har några frågor om det ni har pratat om eller om skolan. Berätta att eleven kommer att ha ytterligare kartläggnings-samtal och att det då kommer att handla om elevens erfarenheter av och tankar om läsning och skrivande samt om matematiskt tänkande. För att kunna planera för detta behöver skolan veta vilket språk eleven tycker att hon eller han kan uttrycka sig bäst på inom dessa områden.

Elevens önskemål om språk för kartläggning i Steg 2

Litteracitet: Numeracitet: